

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ХАРКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО УЗАГАЛЬНЕННЯ ПЕРЕДОВОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ ВИКЛАДАЧІВ
ХАРКІВСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ**

ХАРКІВ

Методичні вказівки до узагальнення передового педагогічного досвіду викладачів ХАРКІВСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Автор: методист вищої категорії Ємельянова О.А.

У методичному посібнику представлені інструктивно-методичні матеріали до вивчення, узагальнення та розповсюдження передового педагогічного досвіду, алгоритм формування, узагальнення, впровадження його у освітній процес, форми вивчення та узагальнення та поширення педагогічного досвіду, рекомендації методисту що вивчає передовий педагогічний досвід, структура та зміст документації щодо опису передового педагогічного досвіду

ЗМІСТ

1. Поняття передового педагогічного досвіду, його ознаки та класифікація	5
1.1 Поняття передового педагогічного досвіду	5
1.2 Ознаки передового педагогічного досвіду	8
1.3 Класифікація передового педагогічного досвіду	9
2. Алгоритм роботи викладача у напрямку формування передового педагогічного досвіду, узагальнення і впровадження його у освітній процес	12
3. Організація роботи з виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду	14
3.1 Етапи виявлення, вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду	17
3.2 Етапи узагальнення педагогічного досвіду	20
4. Основні форми вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду	27
5. Алгоритм роботи методиста щодо вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду викладачів	32
Додаток	37
Література	39

ВСТУП

Відповідно до Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом МОН від 09.09.2022 №805 та змінами наказ МОН від 10.09.2024 року №1277, обов'язковою умовою присвоєння педагогічним працівникам педагогічного звання „викладач-методист” є узагальнення педагогічного досвіду науково-методичними установами чи методичними об'єднаннями викладачів відповідних навчальних дисциплін.

У зв'язку з цим виникла необхідність у створенні методичних вказівок до вивчення, узагальнення та розповсюдження передового педагогічного досвіду викладачів. Методичний посібник буде корисний як викладачам так і методистам освітніх закладів.

1. Поняття передового педагогічного досвіду, його ознаки та класифікація

1.1 Поняття передового педагогічного досвіду

Педагогічний досвід – це сукупність знань і навичок, професійних компетенцій, набутих на основі й у процесі безпосередньої педагогічної діяльності, які збагачують практику навчання й виховання, слугують розвитку психолого-педагогічної думки та є найбільш надійним і достовірним критерієм істинності вироблених педагогікою теоретичних положень, принципів, правил, методів навчання і виховання та організаційних форм навчально-виховного процесу.

Передовий педагогічний досвід – це така навчально-виховна чи організаційно-педагогічна діяльність, в процесі якої стабільні позитивні результати у розв’язанні актуальних педагогічних проблем забезпечуються використанням оригінальних форм, методів, прийомів, засобів навчання та виховання або інтеграції вже відомих форм, методів, прийомів, засобів (П.П. Жерносек).

Передовий педагогічний досвід - це оптимально організована діяльність, що дає максимально можливі навчально-виховні результати при раціональній витраті часу і зусиль педагогів та студентів.

Передовий педагогічний досвід – результат творчого пошуку, що веде до виявлення нових педагогічних фактів, явищ, ідей, нових педагогічних цінностей з метою підвищення ефективності навчання та виховання. (Розенберг А.Я., професор кафедри педагогіки та психології пед. університету ім. В.Винниченка)

Важливо, що педагогічний досвід – це своєрідний підсумок роботи педагогічного працівника за досить тривалий період часу, можливо навіть більший за термін між атестаціями. Педагогічний досвід має бути відомим у освітньому закладі і позитивно сприйматися педагогічним колективом.

Педагогічний досвід викладача є підґрунтям, на якому зростає його педагогічна майстерність. Водночас він є і джерелом розвитку педагогічної науки. Це своєрідний пробний камінь під час експерименту, перевірки істинності теорій, концепцій, прогнозів тощо. Аналіз результатів експериментальної роботи, тобто спеціально організованого педагогічного досвіду, дає змогу довести істинність чи неправомірність теоретичного знання, перевірити оптимальність рішень, вірогідність прогнозів та ін.

У процесі педагогічної діяльності досвід осмислюється, оновлюється, спираючись на психолого-педагогічну науку. Активізує і

вивчення чужого досвіду, порівняння його з власним.

Педагогічний досвід повинен виражатися в технології навчально-виховного процесу, виявленні взаємозалежності його компонентів.

Передовий педагогічний досвід — творче, активне засвоєння і реалізація викладачем у практичній діяльності засобів і принципів педагогіки з урахуванням конкретних умов, особливостей студентів, студентського колективу і особи викладача. Передусім він спрямований на розв'язання актуальних проблем навчально-виховного процесу, зокрема на сучасному етапі — використання інформаційних технологій у освітньому процесі, формування правової культури студента, виховання підприємливості молодшої людини та ін.

Для передового педагогічного досвіду характерною є новизна, яка виокремлює його з маси позитивної діяльності педагогів. Досвід можна вважати передовим тільки за умови, що він забезпечує високі результати навчально-виховної діяльності викладача, які мають бути не випадковими, а наслідком застосування продуманої системи навчання й виховання.

Важливим його показником є стабільність. Це означає, що результативність навчання і виховання мають бути перевірені часом. Перспективність передового педагогічного досвіду передбачає, що він «працює» й у практичній діяльності інших педагогів, його можна поширювати, втілювати в життя.

Головним критерієм оцінки досвіду роботи колективу чи окремих педагогів є рівень теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів. При цьому необхідно пам'ятати про проведення порівняльного контролю, а саме результати масової практики обов'язково порівнюються з результатами того чи іншого педагога, колективу досвід якого планується вивчити і узагальнити.

1.2 Ознаки передового педагогічного досвіду

- 1. Актуальність, соціальна значущість та новизна** (застосування досягнень науки, раціоналізація окремих елементів педагогічної праці, реалізація педагогічних концепцій, ідей, використання методичних рекомендацій розроблених вченими);
- 2. Висока результативність** (результати навчання повинні бути вищими за масові показники);

3. **Доказовість** (достатня перевірка часу, отримання тих же результатів в роботі різних педагогічних працівників або колективів);

4. **Стабільність досвіду** (позитивні результати досвіду повинні бути не тільки при визначених умовах, але й при змінних умовах навчання);

5. **Спадкоємність досвіду** (передовий досвід не є протиріччям масовому, а доповнює і удосконалює його);

6. **Перспективність** (тобто є перспектива розвитку і застосування його на практиці, доступний для творчого наслідування іншими, не потребує створення особливих умов).

1.3 Класифікація передового педагогічного досвіду

Сучасна педагогічна наука за рівнем творчої самостійності розглядає передовий педагогічний досвід у двох категоріях:

Новаторський досвід-дослідження, який представляє принципово нові для системи освіти педагогічні рішення .

Рационалізаторський – досвід, який представляє собою удосконалення практики навчання, виховання чи управління в межах відомих форм та засобів (методів, прийомів) педагогічної діяльності.

У більшості випадків досвід який вивчається є рационалізаторським, новаторський зустрічається дуже рідко.

Залежно від теми та змісту передовий педагогічний досвід може бути:

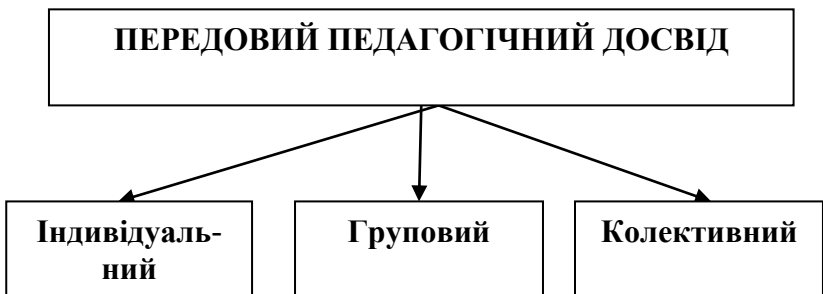
- комплексний;
- локальний.

Комплексний досвід – це досвід, який висвітлює певну педагогічну технологію побудови навчально-виховного процесу, її змістову (зміст навчання) та процесуальну (методи, прийоми, форми навчання) основи.

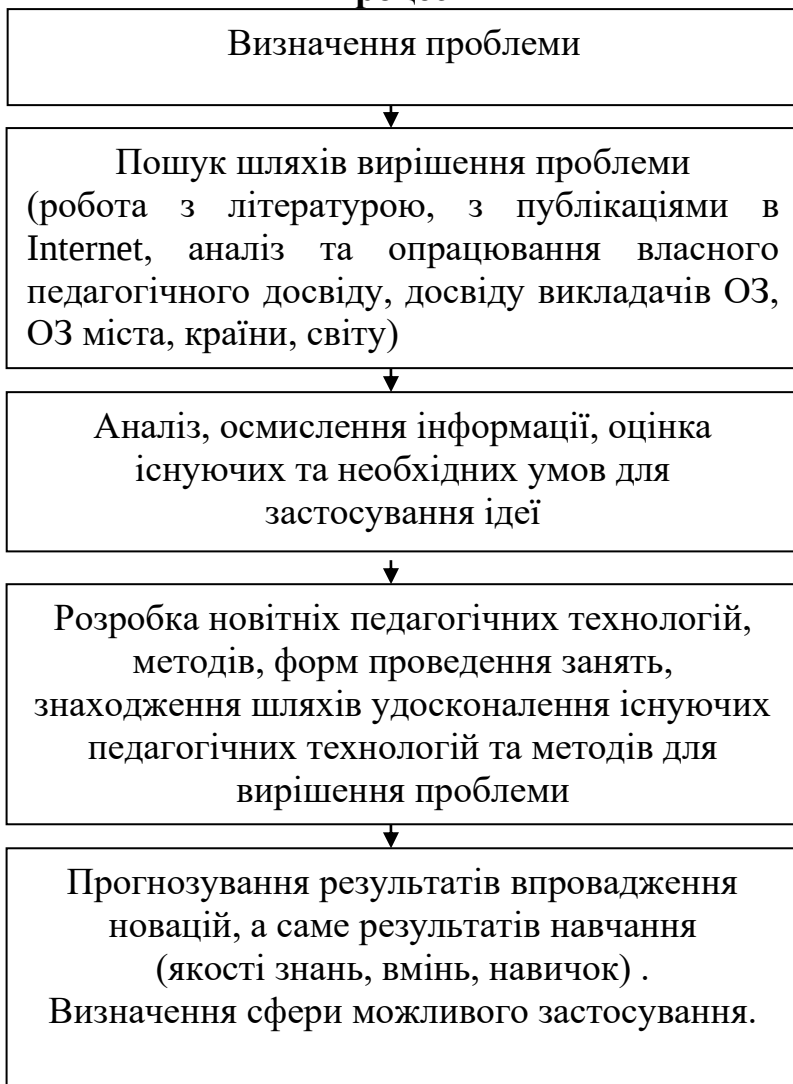
Локальний досвід – це досвід, який представляє певний доробок викладача чи педагогічного колективу в побудові певних компонентів навчально-виховного процесу: цільового, стимулюючо-мотиваційного, змістового, операційно-діяльнісного, контрольно-регулюючого, оцінно-результативного.

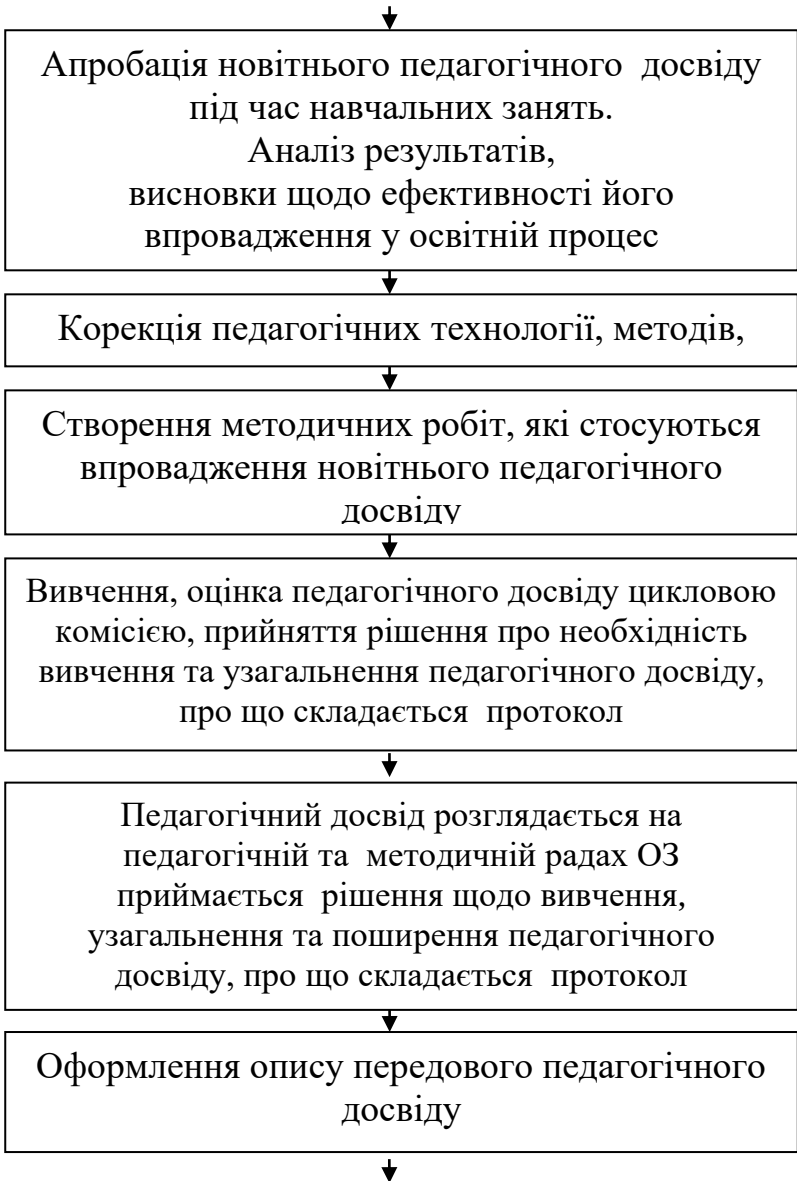
За кількістю авторів чи носіїв досвіду (окремий педагог, група педагогів, методичне об'єднання (далі МО) працівників закладів освіти, районних управлінь освіти міста) передовий педагогічний досвід може бути:

- колективний,
- груповий,
- індивідуальний.

2. Алгоритм роботи викладача у напрямку формування передового педагогічного досвіду, узагальнення і впровадження його у освітній процес

Узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду шляхом проведення відкритих занять, семінарів, виступів на методичній раді коледжу, на обласних методичних об'єднаннях, обласних науково-практичних конференціях, участь у виставках методичних робіт та інше.

3. Організація роботи з виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду

Роботу з виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду у коледжі організовують директор, заступник директора, методист.

Виявлення, вивчення, узагальнення та затвердження передового педагогічного досвіду включає чотири етапи і складає два роки:

- 1-й – інформаційно-мотиваційний,
- 2-й - підготовчий;
- 3-й - основний;
- 4-й - заключний.

Виявлення та вивчення передового педагогічного досвіду складає один рік і передбачає:

- визначення об'єкта (педагогічного працівника або колективу) передового досвіду;
- аналітичну оцінку вихідних матеріалів;
- систематизацію відомостей про передовий досвід та комплектування довідково-інформаційних матеріалів.

Об'єкт (педагогічний працівник або колектив) для вивчення передового досвіду вибирається в результаті аналізу даних внутрішньої і зовнішньої інформації (відомості про прийоми і методи роботи педагогів-новаторів; інформація про викладачів, що підготували студентів-переможців олімпіад, конкурсів, змагань; інформація про викладачів що є переможцями обласних, міських конкурсів педагогічної та професійної майстерності; інформація про ефективну новаторську роботу педагогічних працівників у освітньому закладі, в обласних методичних об'єднаннях, на обласних науково-практичних конференціях, педагогічних читаннях та інше)

Рішення про порядок вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду конкретного автора (авторів) приймає відповідна циклова комісія, про що складається протокол. Витяг із протоколу засідання кафедри подається в орган управління освітою.

Передовий педагогічний досвід розглядається на методичній, педагогічній радах освітнього закладу, приймається рішення щодо його узагальнення та поширення, про що складається протокол.

Узагальнення передового педагогічного досвіду складає один рік.

Матеріали досвіду розглядаються та обговорюються на засіданні циклової комісії.

За поширення передового педагогічного досвіду у освітньому процесі відповідає циклова комісія.

Поширення передового педагогічного досвіду – це діяльність, спрямована на ознайомлення працівників освітніх закладів із суттю досвіду, обґрунтування доцільності його впровадження, популяризацію передової педагогічної ідеї.

При цьому використовуються різні види і форми роботи:

- виступи авторів передового педагогічного досвіду на обласному методичному об'єднанні, на міських, обласних науково-практичних конференціях, семінарах, педагогічних читаннях, «круглих столах», курсах підвищення кваліфікації;
- проведення відкритих занять, виховних заходів, семінарів тощо;
- публікації у фахових періодичних виданнях, веб-сайтах;

- виставки та експозиції на обласних науково-практичних конференціях та інше.

Упровадження передового педагогічного досвіду – діяльність, спрямована на практичну реалізацію педагогічних новацій.

3.1 Етапи виявлення, вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду

Перший рік роботи

I. Інформаційно – мотиваційний етап

Завдання: формування позитивних мотивів і потреб педагога до узагальнення передового педагогічного досвіду.

Види та форми роботи:

- визначення мети, об'єкта, предмета вивчення,
- оцінка досвіду відповідно до критеріїв та класифікації,
- обґрунтування теми, актуальності, новизни, перспективності досвіду,
- визначення організаційно-методичної системи роботи автора (авторів),
- винесення рішення про порядок вивчення і узагальнення передового педагогічного досвіду.

II. Підготовчий етап

Завдання: виявлення педагогічних закономірностей, утілених та використаних у

досвіді, допомога педагогу (колективу) в осмисленні свого досвіду.

Види та форми роботи:

- теоретична підготовка: вивчення науково-педагогічної літератури з проблеми,
- вивчення особливостей здійснення освітнього процесу автором (колективом) досвіду – відвідування уроків, занять, інших заходів, які розкривають ідеї досвіду,
- відбір та класифікація практичних матеріалів, що відображають суть досвіду,
- визначення рівня раціональності і стабільності результатів педагогічного досвіду.

Другий рік роботи

III. Основний етап

Завдання: обґрунтування інноваційної передової педагогічної практики автора (колективу).

Види та форми роботи:

- систематизація поданого та дібраного матеріалу в аспекті проблеми,
- опис очікуваних результатів вивчення пропонованої освітньої новації;
- визначення сфери можливого застосування передового педагогічного досвіду у масовій практиці,
- визначення форми узагальнення передового педагогічного досвіду: доповідь (повідомлення, виступ) на педагогічній раді, засіданні

методичного об'єднання, кафедри, Вченої ради ІППО, видання методичних листів, розробок, брошур, збірників, посібників тощо.

IV. Заключний етап

Завдання: презентація педагогічного досвіду автора (колективу) колегіальному органу.

Види та форми роботи:

- проведення лекцій, педагогічного практикуму,
- стендова наочно-демонстраційна популяризація передового педагогічного досвіду та інше.

3.2 Етапи узагальнення педагогічного досвіду

I етап. Для розгляду і прийняття висновку обласними методичними об'єднаннями щодо узагальнення досвіду педагогічного працівника необхідно надати методисту базового коледжу оформленні матеріали у складі:

1. Результати вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду оформлюються у паперовому і електронному варіанті і включають:

- інформацію про автора передового педагогічного досвіду з його фотографією (персоналія)
- рецензію заступника директора з навчальної роботи коледжу
- витяг з протоколу засідання циклової комісії
- опис передового педагогічного досвіду

***Інформація про автора (колектив)
передового педагогічного досвіду повинна
містити (персоналія):***

1. Прізвище, ім'я по батькові.
2. Освіта.
3. Спеціальність за дипломом.
4. Який навчальний заклад і коли закінчив.
5. Педагогічний стаж.

6. Місце роботи, адреса, контактний телефон.
 7. Посада.
 8. Кваліфікаційна категорія.
 9. Педагогічне, вчене звання, науковий ступінь.
 10. Нагороди.
 11. Проблеми, над розв'язанням яких працює автор (колектив).
 12. Перелік друкованих робіт.
- Фото (розм. 3-4 см.) розміщується у верхньому правому кутку аркуша.

***Структура опису
передового педагогічного досвіду:***

1. Титульний аркуш
2. Зміст
3. Інформація про автора (колектив) передового педагогічного досвіду (персоналія)
4. Вступ
5. Основна частина (Опис досвіду) (див. нижче)
6. Висновок
7. Список використаної літератури
8. Список методичних робіт, публікацій, навчально-методичних посібників та інше щодо передового педагогічного досвіду
9. Методичні роботи, навчально-методичні посібники, публікації та інше
10. Додатки (при необхідності)

Опис передового педагогічного досвіду (основна частина)

В описі досвіду відобразити:

- Тема досвіду
- Мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження
- Сутність та науково-методичне обґрунтування досвіду
- Форми та методи реалізації досвіду з визначенням етапів та періодів його упровадження
- Відповідність ознакам передового педагогічного досвіду: новизна, актуальність, результативність, стабільність, спадкоємність, раціональність, перспективність
- Результати упровадження досвіду та його вплив на якість підготовки фахових молодших бакалаврів
- Перелік опублікованих статей та навчально-методичних посібників.

Досвід сформувати за наступними розділами:

- 1) Організація освітнього процесу.
- 2) Інноваційні технології навчання.
- 3) Застосування активних методів і форм у освітньому процесі.
- 4) Методика навчання.
- 5) Організація самостійної роботи студентів.

- 6) Виховна робота.
- 7) Позааудиторна робота.
- 8) Підручники, навчально-методичні посібники.

Опис досвіду підписується педагогічним працівником.

На титульному листі позначити, що матеріали розглянуті на засіданні методичної ради навчального закладу та циклової комісії з вказівкою на номери протоколів та дати розгляду.

Опис оформляється за допомогою комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу форматом А4 (210х298 мм) через півтора міжрядкових інтервали. Шрифт 14 Times New Roman. Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: верхнє і нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 10 мм. Вирівнювання тексту по ширині рядка. Уписувати в текст формули, умовні знаки, окремі іншомовні слова потрібно чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору.

- 2. Примірники виданих навчально-методичних матеріалів, копії статей, копії дидактичних матеріалів,** які використовується в роботі і підтверджують оригінальність досвіду та авторство викладача та інші матеріали на роздум автора.

Додатки до опису передового педагогічного досвіду можуть бути оформлені в електронному вигляді (мультимедійні презентації, відео, фото), а за бажанням автора у паперовому та включати:

- конспекти занять, виховних заходів;
- сценарії змагань, свят, концертів, розваг;
- фрагменти занять, виховних заходів, розваг, свят, концертів тощо;
- дидактичний матеріал;
- список публікацій у періодичних виданнях та інше.

3. Довідку про підтвердження авторства досвіду та форми і результати розповсюдження його у освітньому закладі.

Довідка підписується директором чи заступником директора коледжу і скріплюється печаткою. Педагогічний працівник може надавати додатково довідки про упровадження його досвіду чи окремих частин в інших освітніх закладах, а також відгуки вчених-педагогів про наукову цінність розробок.

4. Письмову згоду або незгоду автора досвіду на ознайомлення педагогічної громадськості з матеріалами.

II етап. Методист базового коледжу оглядає подані матеріали на відповідність вище перерахованим вимогам, реєструє їх у спеціальному журналі і направляє голові відповідного методичного об'єднання для розгляду.

У разі, коли оформлення та зміст поданих матеріалів не відповідають вимогам, методист може відмовити в реєстрації матеріалів. При цьому обов'язково надаються пояснення щодо виконання вимог.

У випадку незгоди педагогічного працівника з рішенням методиста про відмову він має право звернутися до директора базового коледжу, чие рішення є остаточним.

III етап. Голова методичного об'єднання забезпечує розгляд матеріалів досвіду і прийняття рішення щодо узагальнення педагогічного досвіду в термін не більше 1 року.

З метою об'єктивного і всебічного розгляду матеріалів голова об'єднання може доручити одному чи декільком викладачам відповідних дисциплін – членам об'єднання вивчити досвід і підготувати висновки.

Рішення про відмову в узагальненні педагогічного досвіду приймається у випадках:

- *подані матеріали містять відомі методики, прийоми та засоби навчання й виховання, розроблені іншими викладачами;*
- *в матеріалах не наведені практичні результати упровадження досвіду.*

IV етап. У разі прийняття рішення про узагальнення досвіду автору видається виписка з

протоколу засідання методичного об'єднання викладачів, де вказується

- Назва методичного об'єднання
- Дата та номер протоколу
- Питання порядку денного (Про узагальнення педагогічного досвіду викладача _____)
- Рішення (Вирішили: узагальнити педагогічний досвід викладача *(назва ОЗ)* Іванова Петра Івановича *(Назва педагогічного досвіду)*)
- Підпис голови методичного об'єднання. Підпис завіряється печаткою відділу кадрів базового коледжу.

V етап. Опис досвіду, довідка про авторство та копія виписки з рішення методичного об'єднання залишаються у методиста базового коледжу і використовуються для його поширення у ЗФПО Харківської області, а також від імені автора можуть експонуватись на науково-методичних виставках.

4. Основні форми вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду

Розглянемо основні форми вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду:

- ❖ **Відкриті заняття, відкриті виховні заходи** з різних тем і питань навчально-виховної роботи. Ця розповсюджена форма вивчення й узагальнення досвіду широко використовується в усіх освітніх закладах. Відвідуючи відкриті заняття досвідчених педагогів, їхні колеги та керівники освітнього закладу колективно обговорюють, відзначають ті сторони, що дійсно є передовими, виявляють умови, при яких досвід конкретного педагога стає передовим і може стати надбанням інших.
- ❖ **Показові відкриті заняття – майстер-клас** викладачів методистів – це школа педагогічного досвіду.
- ❖ **Педагогічні ради, методичні ради, наради** з проблем педагогіки. Перед їх проведенням ведеться велика підготовча робота: аналізується педагогічний досвід циклових комісій освітнього закладу, відвідуються й аналізуються навчальні заняття, виховні заходи різних педагогів, готуються виставки

методичних робіт викладачів, творчих робіт викладачів і студентів, виставки технічної творчості, що відбиває педагогічний досвід. На раді колективно обговорюються педагогічні проблеми, шляхи їх вирішення, звертається увага на виявлення тих факторів та умов, що забезпечили успіх у роботі окремих педагогів, груп і цілих колективів; після обговорення питання виносяться рекомендації про узагальнення та впровадження передового досвіду.

- ❖ **Засідання циклових комісій.** Під час засідань ЦК вивчається досвід викладачів комісії, приймається рішення про доцільність узагальнення та розповсюдження педагогічного досвіду.
- ❖ **Методичні об'єднання.** На методичних об'єднаннях ведеться обмін інформацією про передовий педагогічний досвід викладачів навчальних закладів області, організуються засідання методичних об'єднань у освітніх закладах де започаткована новаторська педагогічна діяльність з метою кращого знайомства з педагогічним досвідом і оцінки доцільності розповсюдження досвіду колег-новаторів.
- ❖ **Науково-методична та науково-практична конференції** - удаля форма вивчення й узагальнення передового досвіду. Відповідно до теми конференції

викладачі вивчають літературу й осмислюють власний досвід, а також досвід колег.

- ❖ **Педагогічна виставка**, що відбиває передовий досвід, наприклад, методична робота, досвід впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес, досвід використання новітніх форм проведення занять, дидактичний матеріал, що сприяє активізації освітнього процесу, різні схеми та матеріали про міжпредметні зв'язки, зразки планів, конспектів і методичних розробок з різних питань навчально-виховної роботи тощо.
- ❖ **Педагогічні читання** припускають аналіз, осмислення й узагальнення викладачем свого досвіду. Він спочатку виступає з доповіддю на методичній секції, об'єднанні або на педраді, виробничій нараді. Потім проводяться педагогічні читання, кращі доповіді висуваються на обласні науково-практичні конференції, рекомендуються для опублікування в журналах, збірниках статей і т. д.
- ❖ **Диспути та дискусії** з актуальних проблем навчально-виховної роботи. Вони організуються як в усній, так і у друкованій формі і на сайтах у мережі Internet. У педагогічних колективах обговорюються актуальні спірні педагогічні проблеми.

Думки, висловлені різними викладачами, доповнюють одна одну або виявляються зовсім протилежними. Кожний учасник суперечки прагне аргументувати свою позицію або спростувати думку сторони, що сперечається, фактами з власної практики, матеріалами передового досвіду.

- ❖ **Педагогічні екскурсії** проводяться з метою вивчення реалізації передового досвіду. На екскурсії наочно видно в умовах практики передові методи, прийоми й організацію навчально-виховної роботи педагога-майстра (майстер-клас).
- ❖ **Семінарські заняття з проблем педагогіки.** Вивчається теоретичний і методичний матеріал, аналізується особистий досвід педагогів - учасників семінару, робляться узагальнення.
- ❖ **Семінари молодих викладачів (школа педагогічної майстерності)** має на меті пропаганду передового педагогічного досвіду. Досвідчені викладачі вищої категорії, викладачі-методисти передають молодим викладачам досвід педагогічної діяльності.
- ❖ **Педагогічні консультації** можуть бути усні й письмові. У роботі пошуковця педагога-новатора виникають питання, ускладнення й іноді сумніви. Педагогічна консультація

проводиться досвідченими педагогами для початківців, молодих викладачів.

- ❖ **Самоосвіта** - це доступна, ефективна й необхідна для будь-якого педагога форма вивчення досвіду інших педагогів, якщо цей досвід уже описаний та узагальнений у вигляді доповідей, статей, брошур, монографій, методичних розробок, пам'яток, інструкцій і т. д. Узагальнювати зафіксований досвід можна при великій кількості описів з однієї теми.
- ❖ **Місячники циклових комісій**
- ❖ **Наставництво**
- ❖ **Курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників**
- ❖ **Збірники інноваційних технологій навчання для спеціальностей коледжу** – вдала форма розповсюдження передового педагогічного досвіду проведення навчальних занять з інноваційними технологіями навчання для забезпечення високої якості знань студентів, особлива увага приділяється професійній спрямованості прикладних і спеціальних дисциплін, якості професійної підготовки майбутніх спеціалістів.
- ❖ **Збірники інформаційного забезпечення** - представляє досвід викладачів освітнього закладу створення і застосування інформаційного забезпечення дисциплін з

використанням новітніх засобів навчання для забезпечення наочності під час проведення навчальних занять і для самостійної підготовки студентів.

- ❖ **Статті в пресі, у педагогічній та методичній періодиці, випуск брошур, навчально-методичних посібників.**

5. Алгоритм роботи методиста щодо вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду викладачів

- ❖ **Аналіз результатів діяльності викладачів освітнього закладу, а саме досягнення студентів (перемоги на олімпіадах, конкурсах професійної майстерності, виставках творчих робіт, технічної творчості, успішність з навчальних дисциплін, участь студентів в обласних конференціях, участь у студентському самоврядуванні, художній самодіяльності); досягнення викладача (перемога у конкурсах педагогічної майстерності, виставках творчих робіт, участь в обласних науково-практичних конференціях закладів освіти, колезьких конференціях, організація позанавчальних заходів та інше).**

Виявлення викладачів, що мають високі досягнення.

- ❖ **Вивчення діяльності викладача:** спостереження результатами навчання, за методами, формами педагогічної діяльності, організацією та участю у позанавчальних заходах (конференціях, конкурсах, змаганнях та інше), формами і засобами організації самостійної роботи студентів, знайомство з засобами забезпечення наочності на заняттях, відвідування навчальних занять, позанавчальних заходів, виховних заходів.

Керування роботою голів циклових комісій, експертною групою, що залучається до вивчення системи роботи конкретного педагогічного працівника. Разом з головами циклових комісій аналіз стану навчально-методичної документації носія досвіду, рівень навчальних досягнень студентів, системи педагогічних засобів що є основою досвіду.

- ❖ **Вивчення і аналіз методичного забезпечення дисциплін викладача.**
- ❖ **Виявлення передового педагогічного досвіду.** Визначити чи є у педагогічному досвіді новизна, відповідає він всім критеріям та ознакам передового

педагогічного досвіду: актуальність, соціальна значущість, висока результативність, доказовість, стабільність, спадкоємність, перспективність.

- ❖ **Надання індивідуальних методичних консультацій носію досвіду.**
- ❖ **Вивчити та оцінити передовий педагогічний досвід на засіданні циклової комісії.** Приймати участь в засіданні відповідної циклової комісії де відбувається самозвіт носія досвіду. ЦК приймає рішення про порядок вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду конкретного автора (авторів), про що складається протокол.
- ❖ **Розглянути передовий педагогічний досвід на методичній раді,** прийняти рішення щодо доцільності його узагальнення та поширення, про що складається протокол. Приймати участь в обговоренні роботи педагогічного працівника на педраді і методичній раді. Запропонувати форми узагальнення даного досвіду.
- ❖ **З метою поширення досвіду показати досвід у дії:** провести відкриті заняття, семінари, наради.

- ❖ **Надати методичну допомогу педагогічному працівнику – носію передового досвіду, голіві циклової комісії у підготовці узагальнених матеріалів передового педагогічного досвіду і направити їх до обласного методичного об'єднання.**
- ❖ **З метою поширення передового досвіду матеріали щодо передового педагогічного досвіду представити у методичному кабінеті на виставці методичні**

Схема опису передового педагогічного досвіду

1. Титульний аркуш містить: - найменування закладу освіти, де буде узагальнюватися досвід; - назву роботи; - прізвище, ім'я, по батькові автора (колективу авторів); - назву організації, у якій працює автор (колектив авторів); - місто і рік.
2. Персоналія
 1. Прізвище, ім'я, по батькові
 2. Число, місяць, рік народження
 3. Повна назва вищого начального закладу, який закінчив, рік закінчення
 4. Стаж педагогічної роботи вказати початок педагогічної діяльності
 5. Основні етапи педагогічної діяльності
 6. Місце роботи, посада, яку займає
 7. Педагогічні відзнаки та визнання
 8. Сутність досвіду
 9. Методологічна основа педагогічного досвіду
 10. Наявність друкованих робіт
3. Вступ
4. Мета дослідження
5. Завдання дослідження.
6. Об'єкт дослідження.
7. Предмет дослідження.
8. Визначення актуальності.
9. Новизна педагогічних ідей.

10. Науково-теоретичне обґрунтування.
11. Визначення виду досвіду.
12. Основний зміст досвіду.
13. Раціональність та стабільність застосування.
14. Перспективність.
15. Рекомендації щодо поширення передового педагогічного досвіду.
16. Висновки.
17. Список використаної літератури.
18. Перелік додатків.

Опис оформляється за допомогою комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу форматом А4 (210х298 мм) через півтора міжрядкових інтервали. Шрифт 14 Times New Roman. Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: верхнє і нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 10 мм. Вирівнювання тексту по ширині рядка. Уписувати в текст формули, умовні знаки, окремі іншомовні слова потрібно чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Передовий педагогічний досвід: теорія і методика / Під ред. Л. Л. Момот. К.: Рад. Школа.,1990. – 141 с.
2. Педагогічний пошук / За ред. В.Ф. Беха. - К., 1989
3. Перспективний педагогічний досвід: від теорії до практики. Методичний бюлетень №1
4. Жерносек І. Ф. Моделювання передового педагогічного досвіду: реалізація прогностичної та моделюючої функції. Директор школи, ліцею, гімназії. 2003. № 1. С. 87–91.
5. Жерносек І. П. Передовий педагогічний досвід: проблеми і пропозиції. Педагогіка і психологія. 1994. № 4. С. 111–116.
6. Методичні рекомендації з виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду / упоряд. Г.П. Бондарчук. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. 43 с
7. Пасічник О. Педагогічний досвід: інноваційні форми впровадження та поширення. Методист. 2012. № 8. С. 20–22